

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA

Redactor:
Pr. Demian Tudor

Sf. Episcopie ortodoxă română a Aradului

Nr. 2939—1947.

A P E L

Academia de Teologie din Arad anul acesta își deschide cursurile și Internatul în localul propriu din str. Ignatie I. Papp 9. După ce a adăpostit două spitale sovietice, iar în ultimii 2 ani Colegiul Militar al orfanilor de războiu, cu data de 25 August a revenit misiunii ei culturale, pe care o îndeplinește în slujba poporului român, cu tot elanul și devotamentul, încă de acum 125 ani.

Ca să-i refacem inventarul, aproape în întregime distrus și ca să putem adăposti sub aripile ei de mamă bună orfanii de preoți și studenții săraci, apelăm la obolul parohiilor și al preoților Episcopiei Aradului. Lipsește bucătăria, lipsesc mesele, băncile, catedrele, scaunele, paturile și dulapurile. Localul necesită numeroase reparații. Trebuie să refacem în întregime rafturile bibliotecii, capela și birourile. Tot ce avem, ca să-i putem deschide porțile și cursurile la data anunțată, am adunat prin împrumut dela Internatul Diecezan de Fete.

În lumina acestor nevoi, fiecare parohie și fiecare preot, își vor înțelege datoria morală și materială ce o au față de instituția care, împreună cu Sf. Episcopie, întruchișează cel mai vechiu și mai înalt monument cultural al Aradului.

Așteptăm ajutoare în natură (făină de grâu, porumb, cartofi, fasole, unsoare, ulei, etc.) și mai ales bani. Sperăm că nu va fi nici o parohie înstărită și nici preot care și-a făcut studiile teologice la Arad, care să nu-și dea obolul. Cu cât mai în grabă, cu atât mai bine. Cel mai târziu până la data de 31 Oct. 1947. Metoda colectării e cunoscută din colectele anterioare.

Dați pentru refacerea inventarului Academiei de Teologie din Arad. Faceți-Vă părtași la dat, ca și la luat.

Arad, la Înălțarea Sfintei Cruci 1947.

† A N D R E I
Episcop

Pelerinajul dela Schitul „Sfântul Gheorghe“ (Feredeu)

Sărbătoarea Înălțării sf. Cruci (14 Septembrie) din acest an, la schitul „Sf. Gheorghe“, a fost un adevărat praznic pentru miile de pelerini veniți acolo.

La un simplu anunț publicat în „Biserica și Școala“, prin care s'a adus la cunoștința parohiilor din Eparhia noastră, că de ziua sf. Cruci se organizează un pelerinaj la schitul „Sf. Gheorghe“ dela Feredeu, peste cinci mii de credincioși au pornit dela depărtări de zeci de kilometri, pentruca la schit să primească hrană și beutură sufletească din învățăturile despre sf. Cruce.

Rar ne este dat nouă să vedem ceea ce am văzut Duminecă, între dealurile dintre Șiria și Covăsinț.

Având fericirea să însoțim pe Prea Sfințitul nostru Părinte Episcop Andrei în acel pelerinaj, plecând din Arad la orele șase dimineața și ajungând aproape de Șiria, am rămas uimiți văzând pe drumul de pe câmpul comunei grupuri compacte de pelerini, ale căror picioare alergau spre schit pentru a primi din „apa vie“ lăsând în urma lor un mare nor de praf, iar pe șoseaua din comună un lung șir de

trăsuri încărcate cu alți pelerini, care coborând din trăsuri la poalele dealului au luat-o și ei pe jos, cântând cu toții imnuri religioase prin care aduceau cinstea cuvenită Crucii și laudă și închinăciune Aceleia care a suferit pe ea pentru noi.

Dar ceea ce am văzut noi la Șiria, a fost numai o parte din pelerini, altă parte au urcat la schit pela Covăsinț. Erau ca două armate, care au pornit să ia cu asalt o cetate întărită, și una și alta având a face într'adevăr un „drum al crucii” urcând povârnișuri destul de grele până la locul de închinare. Pelerinii erau din ambele sexe și de toate vârstele, dela femei bătrâne gârbovite de mulțimea anilor și până la copilașii în vârstă de abia 9—10 ani. Pe fețele tuturorora în locul oboselii puteai citi fericirea mare ce le copleșea sufletul. Au urcat cu toții dealul nemâncăți — fiind zi de post — și fiecare avea corfă, sau traistă cu mâncare, pe care au s'o consume după ce vor primi întâi hrana sufletească, precum și ulcior, sau sticlă, în care vor lua apă din izvorul tămăduirii dela schit.

Credincioși din comunele: Socodor, Nădab, Macea, Curtici, Andrei-Șaguna, Cicir, Radna, Lipova, Păuliș, Cuvin, Covăsinț, Șiria, Ineu, Târnova, Tauți, Drauți, Agriș, Măderat etc., având în frunte purtătorii de prapori, preoți și preotese, s'au adunat cu toții pentru a petrece o zi de sărbătoare în mijlocul pădurii, unde împreună, într'o inimă și într'un gând, să laude pe Dumnezeu, să-i mulțumească pentru cele primite din mila Sa și să-L roage ca și în viitor să ne aibe în pază.

Privind mulțimea de credincioși urcând dealul, involuntar îți suna în urechi întrebarea: Ce-i face pe acești creștini să pornească la un drum atât de obositor pentru trup? Bătrânele aceste, cărora trebuie să le întinzi o prăjină, de care să se țină pentru a le ajuta să urce povârnișurile, ce vor aici? N'au ei toți biserică în satul lor unde să se închine? Răspunsul nu întârzie să vină: Ei au biserică în sat, dar vor să simtă măcar în parte oboseala Domnului Iisus Hristos, care a urcat cu crucea în spate dealul Golgotei și vreau să se împărtășească din mana cerească și vreau ca și acolo în deal să aducă cinstea cuvenită Crucii Domnului. Ei vor să bea apă sfințită din izvorul schitului și de acolo să se reîntoarcă la casele lor întăriți în credința creștină. Și ceeace caută vor și afla.

La schit.

Sosiți la schit, în prezența miilor de credincioși, se oficiază Sf. Liturghie, de către P. S. Sa Părintele Episcop Andrei, înconjurat de un sobor de 18 preoți. Răspunsurile sunt date alternativ de corul bărbătesc din Tauți și de corul mixt din Radna. O fetiță de 10 ani din Curtici, după ce a urcat și ea „drumul crucii” a mai avut putere să ne cânte Apostolul cu glasul ei dulce ca de înger.

La Sf. Liturghie P. S. Sa Părintele Episcop, a rostit o cuvântare zguduitoare care a mișcat pe pelerini storcând lacrimi din ochii lor. Subiectul a fost:

„Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea în fiecare zi și să-Mi urmeze” (Lc. 9, 23).

Prea Sfinția Sa Părintele Episcop, vorbind despre însemnătatea sărbătorii Înălțării sf. Crucii, a arătat că: abia la trei sute de ani dela venirea Domnului pe pământ, s'a aflat Crucea pe care a fost răstignit. Crucea a fost aflată de Elena mama împăratului Constantin cel Mare, care în acest scop a făcut săpături pe Golgota, unde a aflat cele trei cruci culcate la pământ și pentru a ști care este cea pe care a suferit Iisus Hristos, a luat cadavrul unei femei moarte, care când a fost atins de crucea Domnului, a înviat, cum a înviat și moabitul care a fost atins de oasele proorocului Elisei (2 Imp. 13, 21).

Patriarhul Ierusalimului de pe acel timp, Macarie, a luat Crucea Domnului și a ridicat-o în fața poporului. De atunci avem sărbătoarea Înălțării sf. Crucii, și tot de atunci se cântă de către creștini imnul: „Crucci Tale ne închinăm Hristoase...”

„Crucea este o taină... — a spus P. S. Sa. — pe care cei necredincioși n'o pot înțelege... Crucea împodobește bisericile și casele creștinilor; Crucea este ridicată în hotarele creștine și tot ea împodobește pieptul bunilor creștini.

Sunt și astăzi oameni, care nu vor să creadă în cruce și în puterea ei, ci o batjocoresc numindu-o „idol”. Aceștia sunt pe calea pierzării.

Crucea are glas, prin care ne chiamă la lăpădare de noi înșine și la luptă contra tuturor păcatelor. Crucea ne vorbește despre dragostea lui Dumnezeu. Crucea este arma noastră contra diavolului. Unde este Cruce diavolul nu poate sălăslui”.

Ca încheiere P. S. Sa îndeamnă pe credincioși să-și poarte fiecare cu bucurie Crucea pe care Domnul i-a pus-o pe umeri.

Cu acest prilej P. S. Sa a sfințit bazinul construit la schit, pentru adunarea apei din izvorul tămăduitor, bazin care are douăsprezece robinete (guri de aramă) reprezentând pe cei doisprezece Apostoli.

După Sf. Liturghie, la care foarte mulți pelerini s'au cuminecat, a urmat masa. Fiecare a mâncat de post.

După masă la orele 2,30 a avut loc programul Școalei Duminecale, compus din cântări, poezii și cuvântări. Fanfara Bisericii din Agriș a împodobit și ea prin cântări religioase programul Școalei Duminecale. Au vorbit credincioșilor despre Cruce: P. S. Sa Părintele Episcop Andrei, P. C. S. Cons. ref. C. Turicu și pr. I. Ungureanu.

În cuvântarea rostită la Școala Duminecală, P. S. Sa Părintele Episcop în câteva cuvinte a făcut istoricul schitului, arătând că aici a fost cândva

mănăstire de călugări și că, acum trei sute de ani, Turcii au ucis pe starețul mănăstirii, Filimon, și pe alți călugări, distrugând locașul de închinăciune. Paraclisul actual al schitului a fost ridicat în anul 1931.

„Sunt aici — a spus P. S. Sa — în acest an a cincea oră. Aici am fost cu voi și aici ne-am rugat plângând, ca Dumnezeu să ne dea ploaie și El ne-a ascultat și ne-a scăpat de foamete. Drept mulțumită lui Dumnezeu, am dăruit din cele primite dela El, și am construit bazinul pe care astăzi l'am sfințit și care adună apa isvorului tămăduitor pentru pelerinii care vin aici cu credința în Dumnezeu, care face apele aducătoare de vindecări.

Fac apel la voi, iubiți credincioși, să dăruți din banul vostru ca la anul să avem aici o troiță vrednică de Domnul Iisus Hristos, căci cele două cruci ce vedeți aci — una catolică și alta ortodoxă — sunt prea puțin și prea mici pentru Domnul în acest loc de pelerinaj.“

Dupăce P. S. Sa a binecuvântat poporul, am pornit dela schit cu procesiune spre Covăsinț, unde am sosit la orele 5,45, întâmpinați fiind de credincioșii rămași acasă, în frunte cu preoții Terebențiu și Magoș. Am intrat cu toții în sf. biserică, unde P. S. Sa Părintele Episcop, a ținut o înflăcărată cuvântare din cuvintele:

„...că ce va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde?“ (Mat. 16, 26).

Iată câteva din alesele cuvinte ale P. S. Sale: „Mulți oameni cinstesc numai ceceace văd. Cinstesc lumea mai mult decât trebuie, pentrucă o văd, și nu cinstesc sufletul așa cum trebuie pentrucă nu-l văd... Sufletul este mai mult ca toată lumea. Cele trei trepte cu nouă cete ale Ingerilor (Serafimii, Hievimii, Scaunele, Domniile, Incepătoriile, Puterile, Stăpânirile, Arhanghelii și Ingerii) puși alături de sufletul nostru, cu nimic nu sunt mai presus. Toate calitățile pe care aceste cete le au, le are și sufletul nostru. Iată de ce cel ce-și pierde sufletul a pierdut totul, iar cel care își mântue sufletul a câștigat totul. Sufletul este o scântea din Dumnezeu. Este asemănarea lui Dumnezeu. De aceea sufletul trebuie păzit de întinăciunile păcatului...“ În Biserica din Covăsinț, răspunsurile la ectenie au fost date de corul din Arad-Gai.

La orele 7 seara, dupăce P. S. Sa a făcut o scurtă vizită la locuința păr. Gh. Baltă, am plecat spre Arad, cu sufletul plin de bucurie pentru harul primit în această zi de mare praznic. Oboseala trupului n'am mai simțit-o, copleșită fiind de bucuria sufletului.

Miile de credincioși nu vor uita niciodată cuvintele Păstorului lor, care de cinci ori a urcat drumul Golgotei la schitul „Sf. Gheorghe“ în decursul acestui an. Toți au plecat acasă voioși. Am întrebat

pe o creștină dacă este obosită de acest drum greu. La care mi-a răspuns următoarele: „Părinte, nu sânt obosită, ci din contră parcă ași putea să sbor după cele văzute astăzi“.

Aci este cazul să pomenim că păr. Gh. Baltă din Covăsinț, ajutat de câțiva credincioși din parohia sf. sale, precum și păr. D. Rujan din Șiria au ostenit mult la construirea bazinului dela schit, cărând de departe și peste deal nisipul necesar etc.

Răspлата pentru ostăneală o va primi-o fiecare dela Domnul.

Cor.

Colecta pentru Schitul Sfântul Gheorghe

În urma apelului lansat de P. S. Episcop Andrei în 22 Iulie a. c. pentru construirea bazinului de captarea apei la schitul Sf. Gheorghe, au intrat până acum la Episcopie următoarele danii;

Parohia Păuliș	51.920.000
Protopopiatul Chișineu-Criș	30.369.000
Parohia Conop	28.000.000
„ Târnova	19.000.000
„ Caporal Alexa	12.000.000
„ Covăsinț	10.000.000
„ Șiria	10.000.000
„ Curticiu	5.900.000
„ Pecica	4.485.000
„ Cuvin	4.272.000
„ Macea	4.050.000
„ Andrei Șaguna	2.030.000
„ Radna	1.950.000
„ Bonțești	1.000.000
„ Arad-Gai	716.000
„ Arad-Grădiște	340.000
„ Dumbrăvița	300.000
„ Mădrijești	250.000
„ Groșii-noui	250.000
„ Șoimoș	150.000
Total	186.982.000

în lei vechi, care sumă a fost preschimbată în 9.349 lei noi. Parohia Măderat, a vărsat în lei stabilizați suma de 724 lei.

În ziua de 20 Iulie a. c. s'a pus baza colectei cu următoarele sume:

P. Sf. Episcop Andrei	10.000.000
Misionarul Ioan Ursu	1.000.000
Văd, Elena Iliuță-Nădab	500.000
Văd. Floarea Ugrinci-Nădab	500.000
Teodor Vidican-Nădab	500.000
Nicolae Oprea-Păuliș	500.000
Văd. Sida Buda-Cap. Alexă	100.000
Silvia Ioțcu-Păuliș	100.000
Teodor Cherechean-Șiria	100.000
Margareta Detegan-Păuliș	100.000

Sida Ciurdar-Șiria	100.000
Văd. Elena Văgălău-Șiria	100.000
Ioan Mihu-Radna	100.000
Emilia Crăciunaș-Șiria	200.000
Catița Dehelean-Șiria	100.000
Ița Albulescu-Păuliș	100.000
Florița Văgălău-Șiria	100.000
Ana Ignuța-Șiria	100.000
Lena Bisorca-Agriș	100.000
Saveta Mârza-Arăneag	20.000
Anița Ciciuc-Arăneag	20.000
Persida Blaj-Arăneag	20.000
Gheorghe Debeleac-Șiria	20.000
Văd. Maria Moga-Șiria	100.000
Costa Clădan-Sămbăteni	100.000

Total 14.680.000
Consiliul Eparhial

Istoricitatea fenomenului sectar

Sectele n'au istorie, pentru că sunt trecătoare. Apar și dispar fără urmă, ca revărsările de ape. De aceea nu se poate vorbi de istoria vreunei secte, decât doar de biografia întemeietorului ei, în jurul căreia numai puține chestiuni de istorie propriu zisă se pot broda. Căci deși nu există secol fără secte, totuși, ele niciodată nu sunt aceleași.

Dar dacă sectele n'au istorie, are, în schimb, fenomenul sectar. Iată de ce, nu putem vorbi de istoricitatea sectelor, ci numai de istoricitatea fenomenului sectar, sau a sectarismului, mereu prezent în toate epocile istoriei.

Pe noi ne interesează, în cele următoare, sectarismul creștin. Acesta s'a ivit deodată cu creștinismul. A început dela *Simon Magul*, care a încercat să cumpere pe bani, dela Apostoli, puterea de a împărtăși Duh Sfânt prin punerea mâinilor (F. A. 8, 9-24). Dela el ne-a rămas până astăzi în vocabularul nostru, cuvântul împănă, de *simonie*. Sectarismul s'a continuat apoi, sau cel puțin a încercat să ia ființă, în cele *patru partide din Corint*, care aveau tendințe de erezii, mai ales prin frecăturile care au luat naștere, în urma ruperii unității din turma creștină a Corintului (1 Cor. 1, 10-13; 3, 3-9; 4, 6 ș. a.). S'a manifestat apoi în *Iudalzanții*, sau iudeo-creștinii, care cereau categoric obligativitatea legii mozaice în întregime și care fiind în opoziție cu doctrina sănătoasă și veritabil creștină, descoperită Apostolului Pavel (1 Cor. 11, 23; 15, 3; Gal. 1, 11-12 ș. a.), încercau pretutindeni să-l bârfească și să-i amărească zilele (2 Cor. cap. 11 ș. a.) Se afirma deasemenea prin *niște creștini din Corint*, care tăgăduiau *posibilitatea și necesitatea învierii morților*, (trupurilor), ca fiind ceva împotriva minții (1 Cor. 15, 12-58), sau,

în sfârșit, prin cei ce (neognosticii) *opreau dela căsătorie și dela consumarea de carne* (1 Tim. 4, 1-4.)

Iată deci, câteva cazuri de erezii sau de înceturi de secte, pomenite de Biblie, existând chiar în timpul biblic, sau apostolic.

În timpul postapostolic se ivesc apoi alte și alte erezii, dintre care unele prinseseră atâta putere încât constituiau deadreptul o primejdie pentru Biserică. Biblia fusese deja scrisă și de aceea nu le pomeneste. Însă le pomeneste istoria. Așa erau de pildă: *gnosticismul*, foarte puternic prin sec. II. Apoi, prin sec. III și IV *arianismul*, răspândit aproape pretutindeni. I-au urmat apoi *Nestorianismul*, *Macedonianismul*, *Apollinarismul* și altele, purtând fiecare numele întemeietorilor lor. În sfârșit, sectarismul a culminat în *iconoclastism*, prin sec. VIII și IX deslănțuind o aprigă luptă împotriva ortodoxiei.

Astfel, până acum avem de aface cu două grupuri de erezii, în care s'a manifestat fenomenul sectar: unul din timpul biblic sau apostolic, iar altul din timpul stapostolic sau popatristic, mai precis din epoca sinoadelor ecumenice.

Este interesant de constatat și de remarcat, că primul grup a determinat scrierea cărților biblice, iar cel de al doilea, scrierea literaturii patristice și hotărârile marilor sinoade ecumenice (dogme și canoane). Cine știe, dacă am avea azi vreo carte din cele existente ale Noului Testament, de nu s'ar fi ivit pe atunci eretici și erezii care trebuiau combătute urgent și categoric. Pentru că însuși cuprinsul acestor cărți ne dovedește că ele sunt scrise în scopul de a restabili anumite adevăruri, fie istorice, fie doctrinare, care erau, sau cel puțin puteau fi răstălmăcite. Tot așa, fără ereziile de mai târziu, n'am avea nici hotărârile sinoadelor ecumenice, nici luminoasele scrieri ale Sfinților Părinți și scriitori bisericesti, care toate au fost produse din nevoia de a face opoziție ereticilor și de a face să triumfe adevărul.

Astfel ereziile vechi au determinat cristalizarea doctrinei creștine. E singurul lucru bun ce l-au adus, de sigur fără voia lor.

În legătură cu ereziile din cele două grupe menționate mai sus, trebuie să remarcăm următoarele constatări, de toată importanța: 1. Ele s'au ivit pe rând, în timp și spațiu difereț și cu mari deosebiri de oalaltă. 2. Au avut o viață scurtă, căci deși existau mereu erezii, ele erau mereu altele. Numai sectarismul se continua, nu și secta însăși, sau erezia. Căci din mulțimea de erezii, au fost și multe, a căror viață a fost atât de scurtă, că nici istoria nu a putut-o înregistra. 3. Deși au tulburat mult viața Bisericii, au produs în sânul acesteia frământări, din care a ieșit și ceva bun. Căci Biserica a trebuit să iasă din lăncezeală, să-și oțelească puterile, să-și formuleze și să-și adâncească adevărurile de credință autentică.

Dar prin triumful Ortodoxiei asupra iconoclasmului, sectarismul n'a încetat. El s'a manifestat și mai departe, în diferite alte erezii de mai apoi, care au produs *schisma cea mare* dela 1054 a Bisericii din apus, culminând în *marea Reformațiune* din Apus în sec. XVI, prin marii ei corifei Luther, Calvin și Zwingli. Aceștia intradevăr au fost mari reformatori, pentru că mari au fost și ereziile la care au ajuns prin reformele ce le-au făcut în doctrina creștină. Ei au produs o adevărată revoluție, răsturnând totul pe dos. Principiile lansate de ei, au găsit un teren prielnic, încât ecoul lor a fost de marerăsunet în timp și spațiu. Ele sunt până azi un inepuizabil izvor, din care iau naștere și se alimentează noi și noi erezii, mai ales prin acel faimos principiu nou, al interpretării libere și individuale a Bibliei. De acum se inaugurează un *al trellea grup de erezii*, de nuanțe diferite, dar cu părți comune și cu izvor comun. Ele toate sunt fiice ale marelui Reforme. Deși au luat ființă în Apus, nu s'au localizat acolo. Au ajuns și la noi, unde și-au făcut cuib și s'au împământenit, cel puțin o parte din ele, ca: Baptismul, Adventismul, Nazarenismul și altele, pe care le vom trata într'un capitol viitor.

Iată, așadar, un al treilea grup de erezii, din care un dureros mănunchiu s'a strecurat până la noi. Ca altădată celalalte două, el angajează Biserica într'o luptă aprigă, forțând-o să ia o atitudine de defensivă și să-și lămurească pozițiile. Drept urmare, de acum se dezvoltă considerabil știința teologică, luând un uimitor avânt, în fel de fel de discipline, care de care mai profunde, unele necunoscute până mai acum (Sectologia, Mistica etc.)

Să nu ne înspăimânte expansiunea sectelor de azi, pentru că ele nu sunt altceva, decât manifestarea într'o singură formă sau alta, a aceluiași veșnic și inevitabil fenomen sectar, cu aceleași urmări și cu aceleași efecte. Sunt multe, dar trecătoare. Biserica, deși uneori extenuată, rămâne tot mai curată. Fenomenul sectar poate produce tulburare. Dar ca într'un vas cu apă, îndată ce tulburarea încetează, apa curată se limpezește și toate murdăriile se depun la fund. Nu e nevoie decât de primenirea vasului, căci apa rămâne mai curată, chiar dacă din nou va prinde microbi. Iată exemple: Altădată arianismul era foarte puternic și tulburase toate apele ortodoxiei, de constitua o primejdie. Și totuși s'a stins definitiv. Istoria l-a lăsat de mult în urmă, încât azi abia mai i se știe numele. Mai ieri, la noi secta cea mai puternică și mai amenințătoare era baptismul. Azi însă ea stagnează, lăncezește și slăbește, transformându-se în alte secte. A ajuns să-și întemeieze comunități, să-și ridice case de rugăciune, să-și aibă seminar, reviste etc. Atât a putut da. Dela apogeu începe declinul. Și-a făcut cursul și piere. Fenomenul sectar, acest lău inevitabil, prin baptism își încheie un ciclu la

manifestărilor sale. Azi Bapțiștii nu mai sunt pentru noi de temut, cum erau în urmă cu câțiva ani. Mai dinamici sunt Penticostaliștii, Mileniștii (Studentii de Biblie) și Adventiștii, recrutați mai mult din rândurile Bapțiștilor și mai mult în detrimentul acestora. Când și aceste fiice ale baptismului își vor ajunge apogeul, va începe și declinul lor. Vor mai trăi apoi în urmași, dar atât de desfigurare, încât vor fi de nerecunoscut. Pentru că fenomenul sectar își va începe circuitul unor noi forme de manifestare.

Din cele de mai sus constatăm următoarele:

1. Sectele sunt vechi, le pomenește și Biblia și istoria.
2. Viața lor e scurtă și de aceea n'au istorie, decât primate în ansamblu, ca forme de manifestare a unui fenomen sectar, sau sectarism.
3. Dacă individual n'au istorie, ele nu pot avea nici continuitate apostolică, decât numai ca fenomen sectar.
4. Prezența lor produce tulburări în urma cărora Biserica își limpezește și își aprofundează adevărurile de credință, în scop dogmatic și apologetic.

P. D.

RECASATORIREA PREOȚILOR VADUVI

Situația de astăzi din Biserica noastră și din celelalte biserici surori ne este cunoscută.

Prin urmare întreaga istorie a vieții bisericești dovedește că prevederile canonice în privința căsătoriei a doua a preoților totdeauna au fost considerate de preoți ca un jug prea greu.

Autoritățile superioare bisericești au deci datoria imperioasă să se ocupe de această problemă, soluționând-o cât mai curând potrivit interesului superior bisericesc.

La soluționarea acestei probleme nu pot fi trecute cu vederea nici împrejurările de ordin practic, cari pledează în favorul căsătoriei preoților văduvi după căsătorie. Iată câteva momente din acest domeniu așa cum sunt expuse în broșura răposatului V. Găină: „Admisibilitatea căsătoriei a doua a preoților“:

„Există instincte naturale, cari se impun în mod impetuos și reclamă drepturile lor. Unul dintre acestea poate că cel mai puternic, e după cum arată experiența, instinctul sexual, care se manifestă la fiecare individ ajuns în stadiul pubertății cu toată puterea. Pentru satisfacerea naturală și morală a acestui instinct fundamental, există, după însăși intențiunea Creatorului, instituțiunea căsătoriei...

Pot ca să existe și persoane cu o voință extraordinară, cu o energie de fier, cari suprimă instinctele naturale, deci și pe cel sexual. Cel ce renunță la viața căsătorală și satisfacerea instinctului sexual din considerațiuni mai înalte, pentru a se dedica d. e. binelui obștei, e de laudat... Dacă există

persoane, cari suprimă instinctul sexual, în tot cazul numărul lor e foarte mic“.

Și după ce arată starea preoților rămași văduvi în etate de 25—26 ani, continuă: „De sigur că ar fi foarte bine dacă un preot văduv ar putea să se stăpânească până într'atâta încât să nu mai simțească necesitatea căsătoriei a doua, numai pentru satisfacerea instinctului sexual. Dar unde e acela, care va putea cu toată siguranța? Călugărul, care trăiește între zidurile reci și posomorite ale mănăstirii în post și rugăciune și nu vede alta decât chipuri de sfinți istoviți la față, poate în fine să omoare după lupte grele instinctul vieții cu totul sau în parte. *El în fine și-a ales această viață de bună voie și după un examen premers, cel puțin așa se presupune.* Dar preotul văduv, care trăiește în lume și e expus aici multor ispite de natură diferită, va avea o situațiune mult mai grea. Experiența probează. *El n'a voit starea văduviei, el nenorocirea l-a condamnat ca s'o supoarte; el și-a îndreptat înainte de căsătorie toată cugetarea spre viața conjugală...*“

„Să întrebăm realitatea nudă, care ne dă răspunsuri categorice și clare. Ce răspuns ne dă ea?... Preotul are să predice puritatea moravurilor în comuna sa, fără privire de e căsătorit ori e văduv. Dar ce folos dacă la dânsul acasă e pricina scandelei. Combate concubinatele, dacă poți. Combate desfrânarea, dacă ai curaj. Așa e, și nu altmintrelea...“

Dar care e situația preoților văduvi cu 5—6 copii mici? sau a preoților văduvi, cari în viața pastorală au să viziteze femei tinere divorțate sau văduve? sau ce se alege din gospodăria unui preot văduv?

Este adevărat că căsătoria a doua este numai un remediu paleativ în aceste situații, și nu este ceea ce a fost căsătoria primă. Este adevărat, dar după o vorbă veche: e rău cu rău, dar e mai rău fără rău. Căsătoria a doua totuși e mai bună decât o viață singuratică cu toate consecvențele rușinoase și periculoase expuse. Dar căsătoria a doua adeseori poate fi mai fericită decât prima...“

Apoi continuă: „S'a zis că dorința preoților văduvi de a se căsători isvorește din sensualitate sexuală, deci din motive nedemne de starea preoțească, inferioare. Repetăm și aici că ar fi mai bine, dacă preoții văduvi ar putea să se stăpânească... dar omul e om; acest adevăr nu-l putem contesta... sau cred poate cei, cari fac această obiecțiune că preoții văduvi, dacă nu se căsătoresc, suprimă într'adevăr instinctul sexual și nu-l mai satisfac?“

Toate aceste împrejurări pledează pentru admitterea căsătoriei preoților văduvi, spune răp. V. Găină.

* * *

Prof. Dr. Nicolae Popoviciu
(Va urma)

Despre ce să predicăm?

Duminica a 18-a după Rusalii despre: DE PĂRTAREA DELA USCAT.

Evangelhia Duminicii numită a 18-a după Rusalii (Luca 5, 1—11) ne dă o icoană simbolică despre a doua alegere a apostolilor. Despre această alegere au scris și Matei (4, 18—22) și Marcu (1, 16—20), dar fără să dea și icoana simbolică. Icoana are mai multe părți, dintre care cea dintâi ni se înfățișează prin următoarele cuvinte: *Și întrând (Iisus) într'o corabie, care era a lui Simon, l-a rugat s'o depărteze puțin dela uscat și șezând, învăța mulțimea din corabie* (Luca 5, 3). Ca să înțelegem cele cuprinse aci, trebuie să vedem cu ochii sufletești pe Iisus care era pe țărmul mării Ghenizaretului. Mulțimea cea mare îl impresura de toate părțile, de unii nu mai puteau să-l vadă. Ca fiecare să-și sature și ochii cu vederea, se îmbulzeau. Fortoteala aceasta ar fi făcut ca cei mai depărtați să se teamă că nu-l vor nici vedea, nu-l vor nici auzi. Ca mulțimea să nu mai aibă de ce să se îmbulzească, Iisus a intrat în corabia lui Simon, care avea să fie apostolul Petru. Ca să fie și văzut de toți, Iisus a rugat pe Petru să depărteze corabia puțin dela uscat. Acum Iisus era jos, mulțimea sus pe țărm și toți puteau să-l vadă.

Sfinții și marii tâlcuitori spun că predica din corabie și pescuirea bogată au fost săvârșite de Mântuitorul ca lucruri văzute și auzite, spre a însemna prin ele alte lucruri mai presus de văzul și de auzul cu ochii sau cu urechile trupului. Anume a închipuit chemarea Bisericii, a apostolilor și a urmașilor lor, adică a episcopilor și a preoților din toate veacurile. Astfel corabia înseamnă Biserica, mulțimea de pe țărm închipuie iudaismul, învățăceii din corabie sunt Israelul credincios, marea largă simbolizează lumea păgână, mreaja pescarilor este învățătura lui Hristos, peștii prinși sunt păgânii încreștinați, rupturile mrejii închipuiesc desbinările dintre creștini, a fundarea corăbiei înseamnă primejdiile care vin asupra Bisericii lui Hristos. Asemănările se duc până la sfârșit. Noi însă ne vom opri azi numai la cele cuprinse în stihul 3 de mai sus, despre depărtarea puțin dela uscat.

Țărmul mării e cu nisip mărunț ca făina. În timpul verii lumea bolnavilor se întind pe plajă de nisip și stau la soare, ca razele soarelui răfrânte prin apa mării să străbată în corp, să înviorzeze și să însănătoșeze sângele. Când însă țărmul e călcat de mulțimea cea mare, nisipul se amestecă cu praful de pe picioare și cu apa și se formează un noroiu. Așa s'a făcut și pe malul lacului Ghenizaret și Mântuitorul a rugat pe Petru

să depărteze corabia dela mal, adică dela noroiu. Atunci putem începe să înțelegem frumusețea acestei asemănări: precum a cerut Mântuitorul să fie depărtată puțin corabia dela uscatul cu noroiu, așa ni se poruncește tot de către Mântuitorul să ferim Biserica de forfoteala în care slăbiciunile omenști prefac în noroiu uscatul și nisipul.

Și slujitorii Bisericii, adică preoții, cântăreții, paraclisierii, epitropii, precum și toți creștinii sunt datori să poarte o deosebită grijă întâi de curățenia din casa Domnului, apoi să ferească și Biserica cea vie, adică societatea sfântă a tuturor credincioșilor de orice necurăție, de orice amestec cu noroiul slăbiciunilor omenști.

În biserica unui sat fruntaș au intrat niște preoți veniți din altă parte a țării. Voiau să vadă cum e împodobită biserica și au găsit pe lespezi un strat gros de noroiu uscat; strănile erau pline de praf; pereții, mai ales la colțuri erau plini de pânze de păianjeni grele, prăfoase și afumate. Epitropul, care era de față, ar fi fost gata să intre în pământ, să se ascundă de rușinea cea mare. Ca să nu se mai turbure, n'a chemat paraclisierul, ci și-a chemat pe ai săi pe toți din familie și au spălat și au curățit biserica. Și curățenia aceasta înseamnă o puțină depărtare a corăbiei de uscat.

După intrarea în Ierusalim, Hristos Domnul s'a dus la templu și a găsit acolo pe cei care vindeau animale de jertfă și pe schimbătorii de bani. Atunci a împletit un biciu și a alungat pe vânzătorii și pe schimbătorii din templu, zicând: Scris este, casa mea casă de rugăciune este, iar voi ați făcut-o peșteră de tâlhari (Luca 19, 45—46). Alungarea neguțătorilor a însemnat o mai frumoasă depărtare a corăbiei de noroiul de pe țărâm.

Sunt și mai urâte noroaie de care trebuie să ferim corabia Bisericii. Sunt sate în care după parastase se dă de pomană în biserică și tot acolo mănâncă și beau cele de pomană. Și aceasta este o necuviință, de care trebuie să ferim casa lui Dumnezeu. Pentru unii ca aceștia scrie sfântul apostol Pavel: Au doară n'aveți case, ca să mâncați și să beți? Sau defăimați Biserica lui Dumnezeu și rușinați pe cei lipsiți? Ce să vă spun? Să vă laud? În aceasta nu vă laud (1 Corinteni 11, 22).

Iarăș alții în alte părți în biserică își țin sfătuirile lor, precum și feluritele alegeri și acestea sunt împregnate cu certe și cu vorbe aspre și gălăgioase, defăimând și prin acestea Biserica lui Dumnezeu, precum zicea sfântul apostol. Sfătuirile sunt de trebuință, așa cum ar fi și mănucarea și somnul. Dar precum mănucarea și somnul nu se fac în biserică, tot așa e spre defăi-

marea Bisericii să se țină sfătuirile în casa lui Dumnezeu. Chiar și certele sunt de înțeles între oameni. Așa scria sfântul apostol: ... aud că atunci când vă strângeți la adunare, se fac între voi desbinări și în parte cred, căci trebuie să fie și erezii între voi, ca să se învedereze între voi cei încercați (1 Corinteni 11, 18—19). Dacă însă sunt de înțeles sfătuirile și certele chiar, ar fi păcat să le facem în sfântul lăcaș.

Mântuitorul nostru Iisus Hristos a întemeiat Biserica pentru pacea și iubirea dintre oameni și ca prin ea toți să ne mântuim. Biserica trebuie să fie ferită de slăbiciunile omenști, să fie în afară de uscat și de noroiu, să fie văzută și ascultată de toți așa cum a fost văzut și ascultat Hristos Domnul în corabia depărtată puțin dela uscat. Ea trebuie să înlăture și vrajbele dintre oameni. Într'un sat oarecare s'au adunat plugarii să aleagă paznici la vitele satului. Cei adunați au început să se certe, apoi s'au desbinat în două și erau gata să se încaiere. În momentul acela însă s'a auzit clopotul de vecernie și preotul satului trecea pe acolo spre biserică. Oamenii, auzind clopotul, și-au făcut semnul crucii și au zis: Doamne, iartă-ne. Iaca, vine și părintele. Preotul a ajuns între ei: Alegeți paznicii? Să fie în ceas bun și cu pace. S'a dus preotul iar oamenii și-au zis: De nu auzeam clopotul și de nu venea părintele, era să facem satul de batjocură.

Oricare ar fi vremurile, să socotim toți că Biserica este maica noastră a tuturor, ne iubeste pe toți și ne învață să ne iubim; ne împacă pe unii cu alții și pe toți cu Dumnezeu. Să o cinstim ca pe o maică bună, ținând-o departe de pulberea și de noroiul slăbiciunilor noastre. F. C.

Informațiuni

■ **P.S. Sa Părintele Episcop Partenie Ciopron** al Armatei a fost instalat ca Locotenent de Episcop al eparhiei Romanului. P. S. Sa va gira treburile eparhiei până la alegerea titularului.

■ **Rectificare** În numărul trecut al revistei, în darea de seamă asupra lucrărilor Adunării Eparhiale, s'a cules la aliniatul prim, rândul prim, în loc de „Duminecă 24 August a. c...“, „Duminecă 31 August a. c...“. Facem cuvenita rectificare.

Comunicate

Nr. 2963—1947.

Conducătorii de Oficii Parohiale, sunt invitați să se îngrijască ca abonamentele la foaia religioasă „Calea Mântuirii“ să fie achitate de către abonați de urgență, deoarece altcum existența foii este primejduită.

Noul abonament este:

Pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie a. c. lei 50 (cincizeci). Această sumă o vor achita și cei care au plătit abonamentul înainte de stabilizare.

Restanțierii pe întreg anul 1947 vor plăti suma de 120 lei, care poate fi achitată în două rate de câte 60 lei, cu condiția ca prima rată să fie achitată în decursul lunii curente (Septembrie).

Trebuie arătat credincioșilor că foaia „Calea Mântuirii” este cea mai bună și mai ieftină foaie religioasă.

Arad, în 20 Septembrie 1947.

A N D R E I,

Episcop.

Lucrarea sesiilor bisericești și parohiale

Comunicăm spre știre următoarea Decizie:

„*Ministerul Agriculturii și Domeniilor.*”

Noi ministru secretar de Stat la Departamentul Agriculturii și Domeniilor, Având în vedere legea pentru reforma agrară Nr. 107 din 1945, publicată în Monitorul Oficial Nr. 68 bis din 23 Martie 1945, Având în vedere legea pentru reglementarea arendășiei publicată în Monitorul Oficial Nr. 308 din 31 Decembrie 1941,

DECIDEM:

Art. 1. — Cu începere de la data publicării prezentei deciziuni în Monitorul Oficial, exploatarea tuturor terenurilor cultivabile (arabile, vii, grădini de zarzavat, pășuni, fânețe și livezi) fie că sunt proprietate privată individuală, sau de drept public, fie că sunt de Stat, se va face numai în regie proprie.

Exploatarea acestor terenuri în dijmă sau în arendă este cu desăvârșire interzisă.

Art. 2. — Toate contractele de arendă în curs de executare la data publicării prezentei deciziuni, făcute cu sau fără respectarea dispozițiilor decretului lege pentru reglementarea arendășiei, publicat în Monitorul Oficial Nr. 308 din 31 Decembrie 1941, sunt nule și de nul efect. Se exceptează drepturile asupra recoltelor neridicate din anul 1947.

Nulitatea se va cere din oficiu de către Camerele agricole respective și poate fi cerută și de către proprietarii terenurilor arendate care vor sesiza despre aceasta Camera agricolă.

Art. 3. — Toate învoielile de dijmă în natură sau în bani, verbale sau scrise, care sunt în curs de executare la data publicării prezentei deciziuni în Monitorul Oficial, se consideră anulate.

Se exceptează drepturile asupra recoltelor neridicate din anul 1947.

Art. 4. — Direcția producției vegetale prin organele agricole județene și Direcția economică agrară se însărcinează cu aducerea la îndeplinire a prezentei deciziuni.

Dată la 27 August 1947.

Nr. 1204.

Ministru Prof. Tr. Săvulescu.

În nr. proxim al organului eparhial vom da lămuriri și dispoziții în legătură cu deciziunea de mai sus.

Consiliul Eparhial.

Asoc. A. Șaguna a Clerului ort. rom. Secția Arad

COMUNICAT

În urma stabilizării monetare fondul de ajutor al preoșimii din eparhia Aradului aflându-se în situația de a nu-și mai putea îndeplini obligațiunile statutare față de membrii săi, în ziua de 16 Septembrie a. c. s'au întrunit la Ven. Cons. Eparhial din Arad toți membrii fondului aflători în centru și au adus următoarea hotărâre:

Până la ținerea adunării generale, care va fi convocată cât mai curând posibil, întrucât nu mai putem lucra statutar, pentru a putea totuși face față cazurilor de moarte și de naștere ce s'ar ivi, fiecare membru al fondului de ajutor, în funcțiune sau pensionar, va contribui lunar cu 60 lei, începând cu luna Octombrie a. c. Contribuția aceasta se va vărsa fie direct casieriei Consiliului Eparhial, fie P. C. Părinți Protopopi tractuali, cari la rândul lor o vor trimite cât mai în grabă Casieriei Cons. Ep.

Din suma ce va rezulta, se va acorda un ajutor egal de câte 15.000 lei atât pentru cazurile de moarte, cât și pentru cele de naștere.

Frații Preoți, în funcțiune sau pensionari, sunt invitați, în interesul lor, să verse contribuția de mai sus, iar P. C. Părinți Protopopi să stăruiască în același sens, având bunăvoința de a primi suma și a o vărsa Ven. Cons. Eparhial.

Arad, 17 Septembrie 1947.

Prof. Viorel Mihușiu
președinte

ANUNȚ ȘCOLAR

Inscrierile în clasele I, II și III, a gimnaziului unic de pe lângă Școala Normală de Băieți din Arad se primesc până în ziua de 1 Octombrie 1947.

Examen de bursă pentru elevii interni din cl. I. va avea loc în ziua de 1 Oct. 1947 și va consta din examen scris și oral la limba română și matematică.

Se reamintește că absolvenții gimnaziului unic sunt liberi a urma orice școală secundară, deci nu sunt obligați a urma școala normală.

Cursurile încep în ziua de 30 Septembrie 1947.

Elevii, cari nu au părinți în localitate, sunt obligați a fi interni. Prospectul cuprinzând condițiunile de întreținere se trimite la cerere de către Direcțiunea Școlii Normale din Arad, str. Iosif Vulcan Nr. 1.

Cucernicii Părinți sunt rugați a ceti acest anunț în biserică.

Arad, 18 Septembrie 1947.

Direcțiunea.